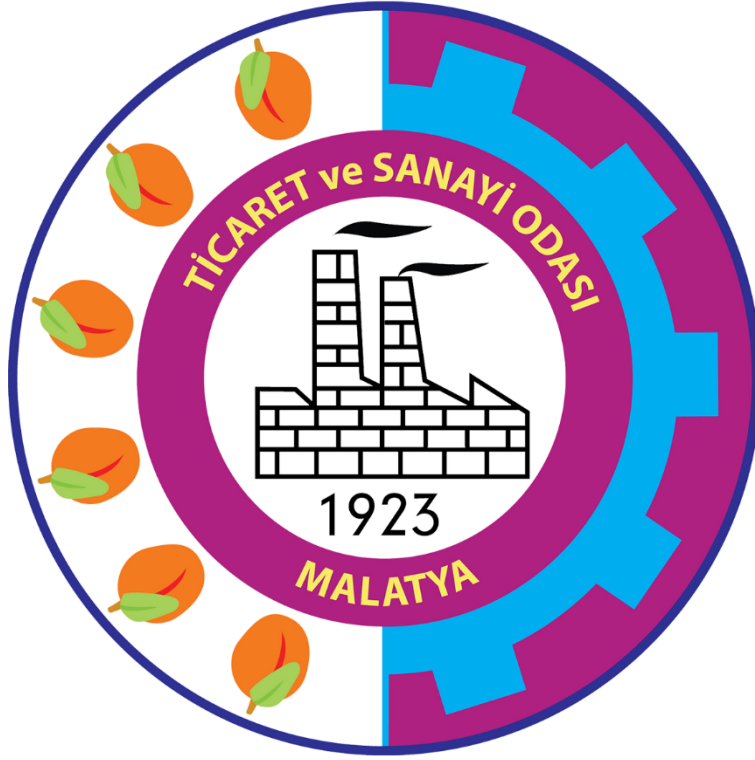

2020 EYLÜL AYI DÜNYA, TÜRKİYE VE MALATYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Hazırlayan:

Prof. Dr. Ahmet UĞUR

Malatya Ticaret ve Sanayi Odası Akademik Danışmanı

İÇİNDEKİLER

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	2
Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler.....	4
1) Dış Ticaret.....	4
2) Enflasyon.....	8
3) İşgücü Piyasası.....	9
4) Kapasite Kullanım Oranları ve Üretim Endeksleri.....	10
5) Güven Endeksleri.....	11
6) Ödemeler Dengesi.....	12
7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	13
Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler.....	15
1) Dış Ticaret.....	15
2) Yatırım Teşvikleri.....	17
3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri.....	18
4) Karşılıksız Çek ve Protestolu Senet İstatistikleri.....	19
5) Konut Satış İstatistikleri.....	21
6) Patent ve Marka İstatistikleri.....	22
7) Bankacılık İstatistikleri.....	22

Dünya Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

2020 yılı Eylül ayında meydana gelen önemli küresel ekonomik gelişmeler haftalık bazda aşağıda verilmiştir.

7 – 11 Eylül 1. Hafta:

- ABD’de son haftada işsizlik haklarından yararlanma başvurusu 884 bin oldu. Piyasa beklentisi başvuru sayısının 846 bin olması yönündeydi
- Avrupa Merkez Bankası (ECB), yaptığı toplantıda politika faizinde değişikliğe gitmeyerek %0’da sabit bıraktı
- Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Eylül ayı "Küresel Ekonomik Görünüm" raporunda 2020 yılı için Haziran ayında -%4,6 olarak açıkladığı küresel daralma tahminini -%4,4 olarak revize etti
- Euro Alanı 2020 yılı ikinci çeyrek büyümesi, -%12,1’den -%11,8’e revize edildi
- İngiltere’de Temmuz ayında imalat üretimi, bir önceki aya göre %6,3 ile piyasa beklentisinin üzerinde arttı
- Almanya’da temmuz ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %1,2 ile beklentilerin altında artış gösterdi
- Japonya’da 2020 yılının ikinci çeyrek bir önceki yılın aynı dönemine göre daralma verisi, %27,8’den %28,1’e revize edildi

14 – 18 Eylül 2. Hafta:

- ABD Merkez Bankası Fed), politika faizi oranlarını değiştirmeyerek %0-0,25 aralığında sabit bıraktı
- ABD’de son haftada işsizlik maaşı başvuruları, bir önceki haftaya göre azalarak 860 bin kişi ile beklentinin biraz üzerinde gerçekleşti
- ABD’de Ağustos ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %0,4 artarak %1 olan piyasa beklentisini karşılayamadı
- ABD’de Ağustos ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %0,6 ile piyasa beklentisinin altında artış gösterdi
- Çin’de Ağustos ayında sanayi üretimi, bir önceki yılın aynı ayına göre %5,6 ile piyasa beklentisinin üzerinde artış gösterdi
- Euro Alanı’nda Temmuz ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %4,1 artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,7 oranında daraldı
- İngiltere Merkez Bankası BoE politika faizini değiştirmeyerek %0,1 seviyesinde sabit bıraktı
- İngiltere’de Ağustos ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %0,8 bir önceki yıla göre %2,8 arttı
- Japonya’da Temmuz ayında sanayi üretimi, bir önceki aya göre %8,7 ile beklentilerin üzerinde arttı

21 – 25 Eylül 3. Hafta:

- ABD’de Ağustos ayında ikinci el konut satışları, düşük faiz oranlarından etkilenerek bir önceki aya göre %2,4 oranında arttı
- ABD’de Eylül ayında öncü verilere göre Üretim Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) 53,5 ile piyasa beklentisinin biraz üzerinde gerçekleşti
- ABD’de Eylül ayında öncü verilere göre Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) bir önceki aya göre azalarak 54,6 değerini aldı
- ABD’de Ağustos ayında yeni konut satışları bir önceki aya göre %4,8 oranında artarak 1 milyon 11 bin adet oldu
- ABD’de son hafta işsizlik maaşına başvuranların sayısı 870 bin kişi ile beklentilerin üzerinde gerçekleşti
- ABD’de Ağustos ayında dayanıklı mal siparişleri bir önceki aya göre %0,4 ile beklentilerin oldukça altında arttı
- Euro Alanı’nda Eylül ayında öncü verilere göre İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), önceki aya göre 2 puan artarak 53,7 ile piyasa beklentisinin üzerinde gerçekleşti
- Euro Alanı’nda Ağustos ayında 50,5 olan Hizmet Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI) verisi Eylül ayında öncü verilere göre 47,6’ya gerileyerek 50 olan eşik seviyesinin altına inmiş oldu
- Almanya’da Eylül ayında Ifo iş iklimi endeksi 93,4 ile piyasa beklentisinin altında değer aldı

28 Eylül – 2 Ekim 4. Hafta:

- ABD’de Eylül ayında CB Tüketici Güven Endeksi, bir önceki aya göre artışla 101,8 oldu. Piyasa beklentisi endeksin 89,2 olması yönündeydi
- ABD’de son haftada işsizlik maaşına başvuran sayısı, 837 bin ile piyasa beklentisinin altında değer aldı
- Yapılan revizyonla ABD ekonomisinin 2020 yılının ikinci çeyreğinde çeyreklik bazda %31,4 daraldığı açıklandı
- ABD’de Ağustos ayında askıdaki konut satışları, bir önceki aya göre %8,8 arttı
- ABD’de Eylül ayında tarım dışı istihdam, 661 bin kişi artış göstererek piyasa beklentisini karşılayamadı
- ABD’de Eylül ayında ISM İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 55,4 ile piyasa beklentisinin altında kaldı
- Çin’de Eylül ayında İmalat Satın Alma Müdürleri Endeksi (PMI), 51,5 ile piyasa beklentisinin üzerinde değer aldı
- İngiltere ekonomisi, 2020 yılının ikinci çeyreğinde çeyreklik bazda %19,8 daraldı
- Almanya’da Ağustos ayında perakende satışlar, bir önceki aya göre %0,4 artış beklentisine karşın %3,1 artış gösterdi

Türkiye Ekonomisindeki Önemli Gelişmeler

1) Dış Ticaret

GTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Eylül ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 4,8 oranında, ithalat ise % 23,3 oranında artmıştır.

2020 yılı Eylül ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 4,8 artarak 16 milyar 13 milyon dolar,
- İthalat, % 23,3 artarak 20 milyar 892 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 14,6 artarak 36 milyar 905 milyon dolar seviyesine yükselirken,
- İhracatın ithalatı karşılama oranı % 76,6,
- Altın hariç İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 90,9 olarak gerçekleşmiştir.

GTS kapsamında son 12 aylık dönemde,

- İhracat bir önceki döneme göre % 7,77 oranında azalış ile 166 milyar 396 milyon dolar, ithalat ise %4,61 oranında artış ile 212 milyar 699 milyon dolar olmuştur.
- Dış ticaret hacmi bir önceki döneme göre % 1,21 oranında azalarak 379 milyar 95 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise % 78,2 olmuştur.

Tablo 1: GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Eylül			Ocak-Eylül		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	15.274	16.013	4,84	132.793	118.355	-10,87
İthalat	16.941	20.892	23,32	153.885	156.239	1,53
Dış Ticaret Hacmi	32.214	36.905	14,56	286.678	274.595	-4,21
Dış Ticaret Dengesi	-1.667	-4.879	192,70	-21.093	-37.884	79,61
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	90,2	76,6		86,3	75,8	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Eylül ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (7 milyar 193 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (6 milyar 673 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 940 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2020 yılı Eylül ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (15 milyar 667 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 995 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (2 milyar 195 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 2: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İhracat)	Eylül			Ocak-Eylül		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.722	1.940	12,63	16.058	13.399	-16,56
2	Ham madde (Ara mallar)	7.213	7.193	-0,28	63.728	56.906	-10,70
3	Tüketim malları	6.224	6.673	7,22	52.249	47.187	-9,69
	Diğer	114	207	81,00	758	864	14,05
Toplam		15.274	16.013	4,84	132.793	118.355	-10,87

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 3: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (GTS)

Sıra No	Sektör adı (İthalat)	Eylül			Ocak-Eylül		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.042	2.995	46,68	18.701	21.675	15,90
2	Ham madde (Ara mallar)	13.078	15.667	19,79	119.561	117.777	-1,49
3	Tüketim malları	1.785	2.195	22,98	15.209	16.366	7,60
	Diğer	36	35	-2,11	414	422	1,97
Toplam		16.941	20.892	23,32	153.885	156.239	1,53

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

ÖTS Kapsamında Genel İhracat ve İthalat

Eylül ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre % 5,61 oranında, ithalat ise % 21,55 oranında artmıştır.

2020 yılı Eylül ayında geçen yılın aynı ayına göre;

- İhracat, % 5,6 artarak 15 milyar 214 milyon dolar,
- İthalat, % 21,5 artarak 20 milyar 44 milyon dolar,
- Dış ticaret hacmi, % 14,1 artarak 35 milyar 258 milyon dolar seviyesine yükselirken,
- İhracatın ithalatı karşılama oranı % 75,9 olmuştur.

Tablo 4: ÖTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret	Eylül			Ocak-Eylül		
	2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
İhracat	14.407	15.214	5,61	125.714	111.980	-10,92
İthalat	16.491	20.044	21,55	148.478	149.860	0,93
Dış Ticaret Hacmi	30.897	35.258	14,11	274.192	261.839	-4,51
Dış Ticaret Dengesi	-2.084	-4.830	131,75	-22.764	-37.880	66,40
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	87,4	75,9		84,7	74,7	

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2020 yılı Eylül ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ihracat incelendiğinde; en çok ihracat “Ham madde (Ara mallar)” (6 milyar 734 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Tüketim malları” (6 milyar 434 milyon dolar) ve “Yatırım (Sermaye) malları” (1 milyar 840 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

2020 yılı Eylül ayında Geniş Ekonomik Grupların sınıflamasına göre ithalat incelendiğinde; en çok ithalat “Ham madde (Ara mallar)” (15 milyar 37 milyon dolar) grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla “Yatırım (Sermaye) malları” (2 milyar 922 milyon dolar) ve “Tüketim malları” (2 milyar 51 milyon dolar) grupları takip etmiştir.

Tablo 5: Mal Grubuna Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Eylül			Ocak-Eylül		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	1.643	1.840	11,96	15.136	12.624	-16,59
2	Ham madde (Ara mallar)	6.784	6.734	-0,73	59.827	53.334	-10,85
3	Tüketim malları	5.926	6.434	8,57	50.003	45.241	-9,52
	Diğer	54	207	282,23	748	781	4,38
Toplam		14.407	15.214	5,61	125.714	111.980	-10,92

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 6: Mal Grubuna Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Sektör adı	Eylül			Ocak-Eylül		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Yatırım (Sermaye) malları	2.019	2.922	44,72	18.518	21.024	13,53
2	Ham madde (Ara mallar)	12.832	15.037	17,18	116.365	113.567	-2,40
3	Tüketim malları	1.604	2.051	27,85	13.183	14.812	12,36
	Diğer	35	34	-3,03	412	456	10,68
Toplam		16.491	20.044	21,55	148.478	149.860	0,93

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 7: Ülkelere Göre İhracat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Eylül			Ocak-Eylül		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Almanya	1.271	1.404	10,50	11.449	10.480	-8,47
2	İngiltere	1.054	1.114	5,62	8.152	7.315	-10,26
3	ABD	700	879	25,50	5.941	6.501	9,42
4	İtalya	825	755	-8,45	6.805	5.239	-23,00
5	Irak	775	706	-8,89	6.299	5.484	-12,94
	Diğer	9.782	10.356	5,88	87.067	76.960	-11,61
Toplam		14.407	15.214	5,61	125.714	111.980	-10,92

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Tablo 8: Ülkelere Göre İthalat (Milyon Dolar) (ÖTS)

Sıra No	Ülke Adı	Eylül			Ocak-Eylül		
		2019	2020	Değişim (%)	2019	2020	Değişim (%)
1	Çin	1.536	2.115	37,69	13.216	15.632	18,28
2	Almanya	1.484	1.947	31,21	12.964	13.991	7,92
3	Rusya Federasyonu	1.859	1.579	-15,05	16.519	12.303	-25,52
4	BAE	364	1.080	196,31	3.286	4.122	25,46
5	İsviçre	126	948	653,63	1.855	4.315	132,68
	Diğer	11.122	12.375	11,27	100.640	99.496	-1,14
Toplam		16.491	20.044	21,55	148.478	149.860	0,93

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

2) Enflasyon

TÜFE'de (2003=100) 2020 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre %0,97, bir önceki yılın Aralık ayına göre %8,33, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,75 ve on iki aylık ortalamalara göre %11,47 artış gerçekleşti.

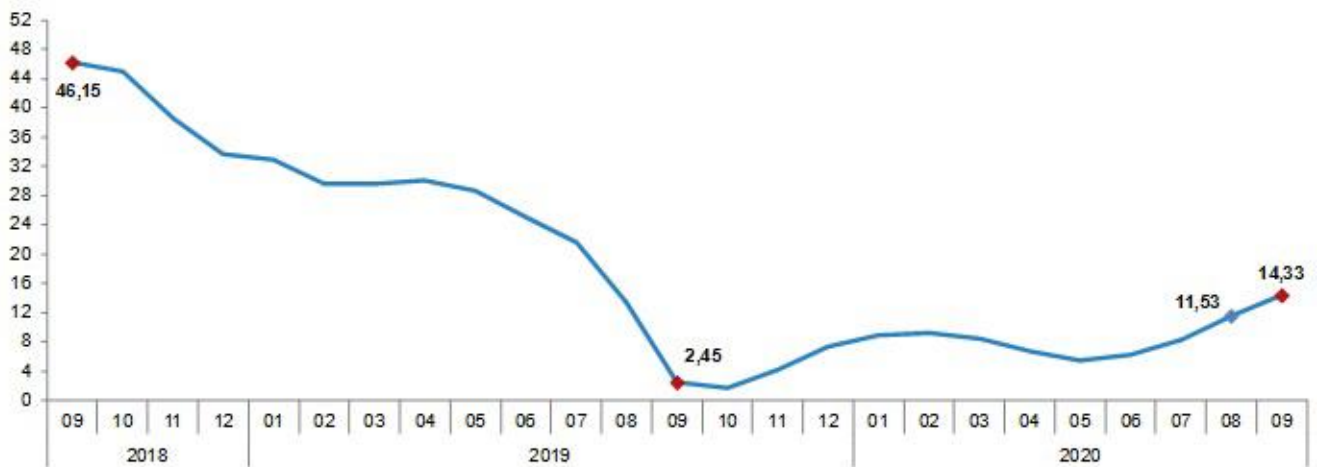
Şekil 1: TÜFE Bazlı Yıllık Enflasyon Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

Yİ-ÜFE (2003=100) 2020 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre %2,65, bir önceki yılın Aralık ayına göre %13,44, bir önceki yılın aynı ayına göre %14,33 ve on iki aylık ortalamalara göre %7,71 artış gösterdi.

Şekil 2: Yİ-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

3) İşgücü Piyasası

Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştakilerde işsiz sayısı 2020 yılı Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 369 bin kişi azalarak 4 milyon 227 bin kişi oldu. İşsizlik oranı 0,5 puanlık azalış ile %13,4 seviyesinde gerçekleşti. Tarım dışı işsizlik oranı 0,6 puanlık azalış ile %15,9 oldu.

İstihdam edilenlerin sayısı 2020 yılı Temmuz döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre 1 milyon 254 bin kişi azalarak 27 milyon 263 bin kişi, istihdam oranı ise 2,9 puanlık azalış ile %43,5 oldu.

Bu dönemde, istihdam edilenlerin sayısı tarım sektöründe 361 bin, sanayi sektöründe 246 bin, hizmet sektöründe 761 bin kişi azalırken inşaat sektöründe ise 114 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin %19,4'ü tarım, %19,6'sı sanayi, %6,1'i inşaat, %54,9'u ise hizmet sektöründe yer aldı.

İşgücü 2020 yılı Temmuz döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 1 milyon 622 bin kişi azalarak 31 milyon 491 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 3,5 puanlık azalış ile %50,3 olarak gerçekleşti.

Tablo 9: 2020 Temmuz Ayı Mevsim Etkisinden Arındırılmamış Temel İşgücü Göstergeleri, 15+ Yaş, (Bin kişi)

	Toplam			Erkek			Kadın		
	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark	2019	2020	Fark
Nüfus	61 507	62 626	1 119	30 390	30 982	592	31 117	31 644	527
İşgücü	33 113	31 491	-1 622	22 253	21 449	-804	10 860	10 042	-818
İstihdam	28 517	27 263	-1 254	19 470	18 783	-687	9 047	8 481	-566
Tarım	5 644	5 283	-361	3 088	3 088	0	2 556	2 195	-361
Sanayi	5 600	5 354	-246	4 259	4 063	-196	1 341	1 291	-50
İnşaat	1 555	1 669	114	1 501	1 590	89	53	79	26
Hizmet	15 718	14 957	-761	10 621	10 041	-580	5 097	4 916	-181
İşsiz	4 596	4 227	-369	2 782	2 666	-116	1 813	1 561	-252
İşgücüne dahil olmayanlar	28 394	31 135	2 741	8 138	9 533	1 395	20 257	21 602	1 345
İşgücüne katılma oranı (%)	53,8	50,3	-3,5	73,2	69,2	-4,0	34,9	31,7	-3,2
İstihdam oranı (%)	46,4	43,5	-2,9	64,1	60,6	-3,5	29,1	26,8	-2,3
İşsizlik oranı (%)	13,9	13,4	-0,5	12,5	12,4	-0,1	16,7	15,5	-1,2
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	16,5	15,9	-0,6	14,3	14,3	0,0	21,7	19,8	-1,9

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyecektir.

Kaynak: TÜİK

4) Kapasite Kullanım Oranı ve Sanayi Üretim Endeksi

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), 2020 Eylül ayında bir önceki aya göre 1,3 puan artarak yüzde 74,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA), bir önceki aya (yüzde 73,0) göre 1,3 puan artarak yüzde 74,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 10: İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Aylar	2019	2020
Ocak	74,4	75,5
Şubat	74,0	76,0
Mart	74,3	75,3
Nisan	75,0	61,6
Mayıs	76,3	62,6
Haziran	77,1	66,0
Temmuz	76,2	70,7
Ağustos	76,6	73,3
Eylül	76,3	74,6
Ekim	76,4	
Kasım	77,2	
Aralık	77,0	

Kaynak: TCMB

Sanayi üretimi Ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %10,4 arttı.

Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2020 yılı Ağustos ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %5,2, imalat sanayi sektörü endeksi %11,4 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %2,3 arttı.

Sanayi üretimi bir önceki aya göre aylık %3,4 arttı. Sanayinin alt sektörleri incelendiğinde, 2020 yılı Ağustos ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %2,5, imalat sanayi sektörü endeksi %3,6 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %1,3 arttı.

Şekil 3: Sanayi Üretim Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

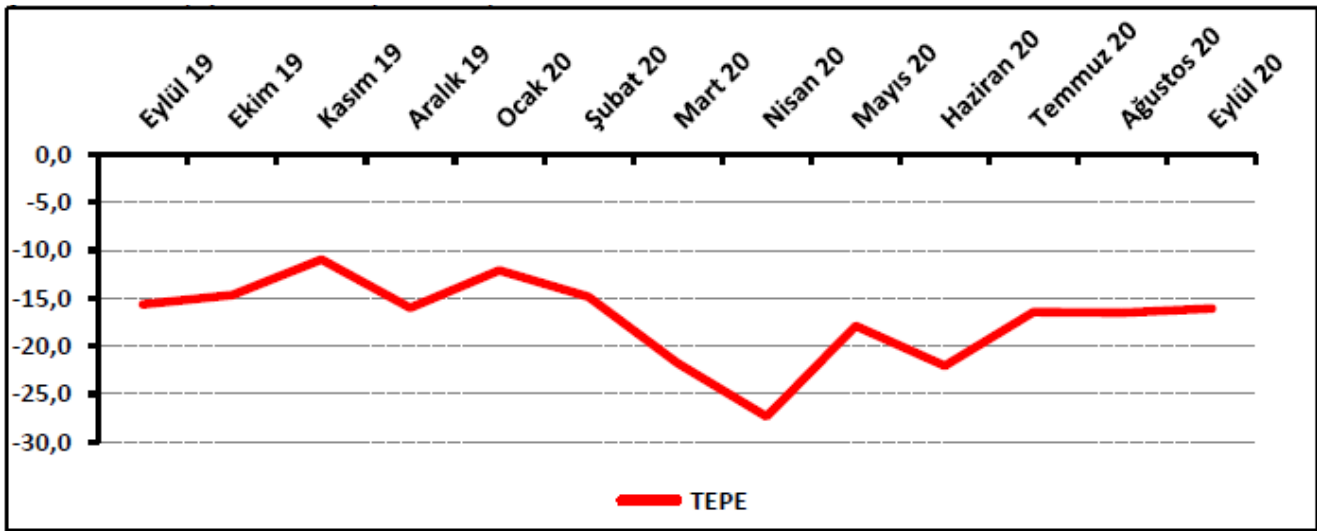
Kaynak: TÜİK

5) Güven Endeksleri

TEPE, Eylül 2020’de bir önceki aya göre 0,4 puan artarken, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 0,5 puan azaldı. Perakende güveninin geçen yıla ve geçen aya kıyasla sınırlı değişiminde, gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergesindeki artışa rağmen, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki kötüleşme ve mevcut stok düzeyinin normalin üzerinde olması etkili oldu. “Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörü, eylül ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre AB-27 ve Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Eylül ayında -16,1 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 0,5 puan azalırken, geçen aya göre 0,4 puan arttı. TEPE değerinin geçen yıla göre azalışında, gelecek 3 ayda satış beklentisi göstergesindeki artışa rağmen, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu ve mevcut stok düzeyi göstergelerindeki negatif yönlü değişim etkili oldu.

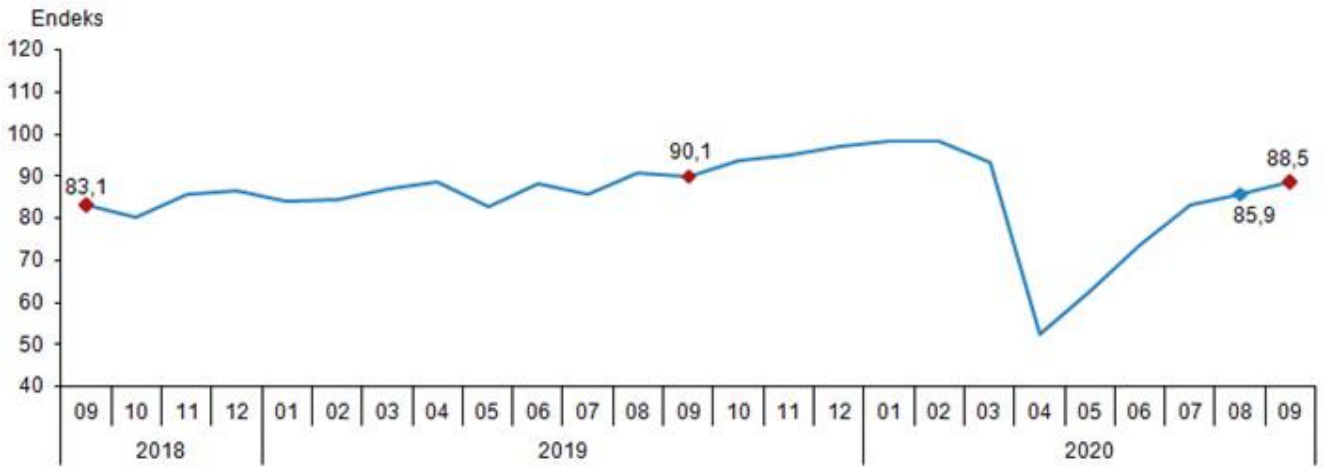
Şekil 4: TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE)

Kaynak: TEPAV

Ekonomik güven endeksi Ağustos ayında 85,9 iken, Eylül ayında %3,1 oranında artarak 88,5 değerine yükseldi. Ekonomik güven endeksindeki artış, tüketici, reel kesim (imalat sanayi) ve hizmet sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

Tüketici güven endeksi bir önceki aya göre Eylül ayında %3,2 oranında artarak 82,0 değerini, reel kesim güven endeksi bir önceki aya göre %0,5 oranında artarak 105,7 değerini, hizmet sektörü güven endeksi %6,4 oranında artarak 74,9 değerini aldı. Perakende ticaret sektörü güven endeksi Eylül ayında %1,5 oranında azalarak 93,5 değerini ve inşaat sektörü güven endeksi %2,0 oranında azalarak 83,3 değerini aldı.

Şekil 5: Ekonomik Güven Endeksi

Kaynak: TÜİK

6) Ödemeler Dengesi

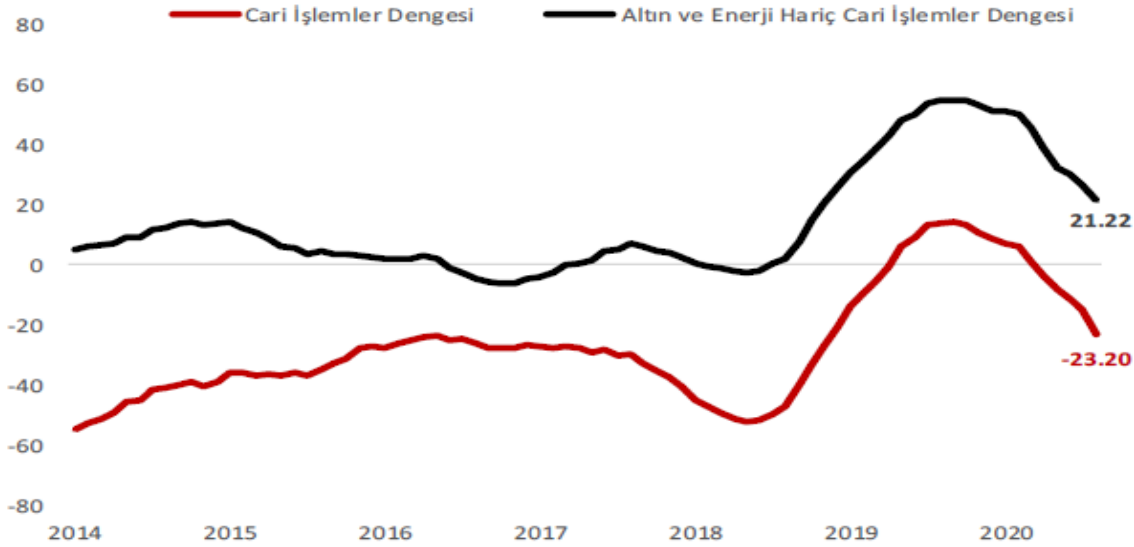
2019 Ağustos 3,3 milyar dolar fazla veren cari işlemler dengesi 2020 Ağustos'ta 4,6 milyar dolar açık verdi. Bu dönemde altın ve enerji hariç cari işlemler fazlası 6,3 milyar dolardan 973 milyon dolar seviyesine indi. Böylece Ağustos itibarıyla 12 aylık toplamalarda genel cari işlemler fazlası 23,2 milyar dolar açık verirken, enerji ve altın hariç cari işlemler fazlası ise 21,2 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Dış ticaret açığı geçen yıl Ağustos'taki 1,4 milyar dolardan 5,3 milyar dolara genişlerken, hizmetler dengesindeki fazla 5,8 milyar dolardan 1,2 milyar dolara geriledi. Bu dönemde seyahat ve taşımacılık kalemlerinde azalışlar hız kesti. Seyahat gelirlerinde yıllık bazda azalış Ağustos'ta %73,6 olurken, taşımacılık net gelirlerinde gerileme %70,2 oldu. Bununla birlikte, diğer hizmet kalemlerindeki açıklar Ağustos'ta genel hizmet dengesini olumsuz etkilemeyi sürdürdü. Öte yandan, Ağustos'ta birincil gelir dengesindeki çıkış hız keserken, ikincil gelir kalemindeki sınırlı giriş toplam cari açıktaki genişlemeyi bir sınırlayıcı unsur olarak öne çıktı.

Bu dönemde 374 milyon dolar net doğrudan yabancı yatırım girişi kaydedilirken, net portföy yatırımlarında 2,0 milyar dolar çıkış yaşandı. Uzun vadeli dış borçlarda 525 mil-yon dolarlık düşüş gözlenirken, kısa vadelielerde 2,3 milyar dolar nette borçlanma yapıldı. Ağustos'ta bankacılık sektörünün uzun vadeli dış borç çevirme oranı %94,9 olurken, diğer sektörlerde ve toplamda sırasıyla %45,4 ve %62,2 seviyelerinde oluştu. Ağustos itibarıyla 12 aylık toplamda dış borç çevirme oranları bankacılıkta %78,9, diğer sektörlerde %69,9 ve toplamda %74,7 seviyesinde bulunuyor. Bu sonuçlarla, resmi rezervlerde 7,6 milyar dolar net azalış gerçekleşirken, net hata-noksan kaleminden yaklaşık 2,8 milyar çıkış gerçekleşti.

Ağustos verileriyle birlikte, 2019 ilk sekiz ayında 5,3 milyar dolar fazla veren genel cari işlemler hesabı 2020'nin aynı döneminde 26,5 milyar dolar açık verdi.

Şekil 6: Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)

Kaynak: TSKB

7) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 yılı Ağustos ayında kurulan şirketlerin sayısında bir önceki aya göre %8,33 azalış oldu.

- Bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %8,33 kurulan kooperatif sayısı %25,00 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %9,20 oranında azalmıştır.
- Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısında %17,54 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı %39,21 oranında azalmış olup kapanan kooperatif sayısı %611,11 oranında artmıştır.

Kurulan şirket sayısında geçen yılın aynı ayına göre %76,42 artış oldu.

- 2020 yılı Ağustos ayında, 2019 yılı Ağustos ayına göre kurulan şirket sayısı %76,42 kurulan kooperatif sayısı %61,80 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %93,58 oranında artmıştır.
- 2020 yılı Ağustos ayında, kapanan şirket sayısı 2019 yılının aynı ayına göre %28,60 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %13,58 kapanan kooperatif sayısında %39,13 oranında artış olmuştur.

2020 yılının ilk sekiz ayında kurulan şirket sayısı, 2019 yılının aynı dönemine göre %20,65 oranında arttı.

- 2020 yılının ilk sekiz ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kurulan şirket sayısında 20,65 kurulan kooperatif sayısında %30,61 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısında %34,95 oranında artış gözlenmiştir.
- 2020 yılının ilk sekiz ayında 2019 yılının aynı dönemine göre kapanan şirket sayısında %11,78 kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında %15,18 oranında artış olup kapanan kooperatif sayısında %31,71 oranında azalış gözlenmiştir.

Tablo 11: Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri, Ağustos 2020

İLAN TÜRÜ	ŞİRKET TÜRÜ	AĞUSTOS 2020	TEMMUZ 2020	Bir Önceki Aya Göre Değişim (%)	AĞUSTOS 2019	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	OCAK- AĞUSTOS (8 Aylık)		
							2019	2020	Değişim (%)
Kurulan*	Şirket	9.352	10.202	-8,33	5.301	76,42	52.474	63.309	20,65
	Kooperatif	144	192	-25,00	89	61,80	735	960	30,61
	Ger.Kişi Tic.İşl.	2.772	3.053	-9,20	1.432	93,58	14.854	20.046	34,95
Tasfiye	Şirket	884	1.250	-29,28	755	17,09	8.937	9.014	0,86
	Kooperatif	27	11	145,45	76	-64,47	670	207	-69,1
Kapanan**	Şirket	1.241	1.505	-17,54	965	28,60	7.597	8.492	11,78
	Kooperatif	64	9	611,11	46	39,13	555	379	-31,71
	Ger.Kişi Tic.İşl.	1.121	1.844	-39,21	987	13,58	13.071	15.055	15,18

Kaynak: TOBB

Malatya Ekonomisindeki Gelişmeler

1) Dış Ticaret

Tablo 1: 2020 Eylül Ayı Malatya İhracat Rakamları (Bin Dolar)

SEKTÖR	1 - 30 EYLÜL			1 OCAK - 30 EYLÜL		
	2019	2020	% Değ.	2019	2020	% Değ.
Çelik	43,01	71,72	66,75	309,18	948,90	206,91
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	1.665,71	808,59	-51,46	10.694,39	12.514,97	17,02
Demir ve Demir Dışı Metaller	73,78	129,59	75,66	1.186,36	383,12	-67,71
Deri ve Deri Mamulleri	4,62	7,38	59,84	16,55	74,23	348,39
Diğer Sanayi Ürünleri	5,56	0,64	-88,59	10,29	0,74	-92,79
Elektrik Elektronik	881,12	501,80	-43,05	7.552,71	6.864,97	-9,11
Fındık ve Mamulleri	437,05	795,03	81,91	3.408,58	5.422,85	59,09
Halı	43,33	40,03	-7,63	187,23	53,37	-71,50
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	8.542,64	315,57	-96,31	81.476,09	19.008,13	-76,67
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	600,42	1.102,76	83,66	6.652,46	6.261,79	-5,87
İklimlendirme Sanayii	63,55	32,97	-48,12	526,93	739,81	40,40
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	221,60	300,24	35,49	1.436,31	2.303,37	60,37
Kuru Meyve ve Mamulleri	18.325,05	17.295,34	-5,62	100.409,10	93.484,33	-6,90
Madencilik Ürünleri	67,51	0,12	-99,83	954,75	203,62	-78,67
Makine ve Aksamları	594,21	1.501,48	152,68	6.054,12	13.089,04	116,20
Meyve Sebze Mamulleri	506,23	621,50	22,77	2.446,40	5.243,09	114,32
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	219,90	186,18	-15,34	3.118,62	1.871,38	-39,99
Mücevher	0,00	0,00		0,00	0,00	
Otomotiv Endüstrisi	6,66	38,70	480,68	183,94	754,95	310,42
Savunma ve Havacılık Sanayii	11,75	17,86	52,04	136,83	17,86	-86,94
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	4.462,39	3.192,21	-28,46	28.262,19	21.837,63	-22,73
Süs Bitkileri ve Mam.	0,00	0,00		102,05	0,00	-100,00
Tekstil ve Hammaddeleri	1.123,85	1.396,85	24,29	14.146,47	11.454,40	-19,03
Tütün	9,30	0,00	-100,00	20,51	0,00	-100,00
Yaş Meyve ve Sebze	26,79	0,00	-100,00	2.097,61	4.069,56	94,01
Zeytin ve Zeytinyağı	0,00	3,94		12,84	42,34	229,79
TOPLAM	37.936,06	28.360,48	-25,24	271.402,54	206.644,45	-23,86

Kaynak: TİM

Malatya'nın 2020 yılı Eylül ayı ihracat tutarı yaklaşık 28,3 milyon Dolar olup bu ihracat rakamı 2019 yılı Eylül ayının ihracat rakamı olan 37,9 milyon Dolarla göre %25,24 azalış anlamına gelmektedir. 2020 yılı 9 aylık toplam ihracat tutarı ise 206,6 milyon Dolar olup 2019 yılı 9 aylık ihracat tutarı olan 271,4 milyon Dolarla göre %23,86 azalış anlamına gelmektedir.

Malatya'nın en önemli gelir kaynağı olan kayısı ve kayısı çekirdeğinin ihracatı sadece Malatya gümrüğünden yapılmadığından toplam ihracat tutarı için Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatına bakmak gerekmektedir. Tablo 2, Türkiye'nin kuru kayısı ve kayısı çekirdeği ihracatını göstermektedir.

Tablo 2: 2020 Yılı Türkiye'nin Kuru Kayısı ve Kayısı Çekirdeği İhracatı

Aylar	Kuru Kayısı		Kayısı Çekirdeği	
	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)	İhracat Tutarı (Dolar)	Miktar (Kg)
Ocak	24.608.235	9.144.294	681.431	255.819
Şubat	21.811.666	8.281.946	857.715	340.210
Mart	23.620.090	8.901.087	1.336.332	482.753
Nisan	18.661.553	7.121.784	367.332	126.190
Mayıs	12.515.447	4.649.941	231.078	101.200
Haziran	13.694.540	5.162.443	370.931	134.585
Temmuz	11.279.262	3.964.575	468.339	206.398
Ağustos	20.167.551	6.326.662	999.657	419.248
Eylül	30.991.300	9.391.582	1.063.838	444.466
Ekim				
Kasım				
Aralık				
Toplam	177.349.644	62.944.314	6.376.653	2.510.869

Kaynak: TİM

2) Yatırım Teşvikleri

Malatya’da yatırım teşvik belgesi alan işletmelerin sayısı, teşvik alan işletmelerin ne kadarlık bir tutar için bu teşvik belgesini aldığını ve son olarak bu yatırımla birlikte ne kadarlık bir istihdam sağlamayı planladığını Tablo 3 vermektedir.

Tablo 3: Malatya’da Alınan Yatırım Teşvik Belge İstatistikleri

Aylar	Belge Adedi		Sabit Yatırım (Milyon TL)		İstihdam	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Ocak	4	14	30	1.291	201	2.141
Şubat	5	10	35	197	740	1.521
Mart	8	5	64	36	616	93
Nisan	4	7	348	32	224	262
Mayıs	6	4	46	56	657	346
Haziran	2	4	45	41	225	28
Temmuz	10	11	101	646	573	1.117
Ağustos	9	7	66	71	832	140
Eylül						
Ekim						
Kasım						
Toplam	48	62	735	2.370	4.068	5.648

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

3) Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

Tablo 4: 2020 Ağustos Ayında Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 AĞUSTOS (BİR AYLIK)									2019 AĞUSTOS (BİR AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	
32	4	13	3	0	8	0	4		23	1	11	1	0	5	1	7	

Kaynak: TOBB

Tablo 5: 2020 Yılı Malatya’da Kurulan Kapanan Şirket İstatistikleri

2020 OCAK-AĞUSTOS (SEKİZ AYLIK)									2019 OCAK-AĞUSTOS (SEKİZ AYLIK)								
KURULAN			TASFİYE		KAPANAN				KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			
ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.		ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	
320	15	142	37	3	41	1	51		225	7	106	27	0	29	4	66	

Kaynak: TOBB

4) Karşılıksız Çek ve Senet İstatistikleri

Tablo 6: Malatya’da Karşılıksız Çek Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	8.865	11.551	15.968	3.106
Şubat	7.358	6.510	8.695	3.297
Mart	7.001	6.432	6.265	3.937
Nisan	2.382	8.525	12.117	5.630
Mayıs	6.916	8.040	11.714	1.611
Haziran	5.520	3.281	5.203	4.379
Temmuz	5.651	14.359	11.010	2.394
Ağustos	2.791	15.141	2.756	2.807
Eylül	3.848	11.072	9.158	
Ekim	16.979	29.973	4.570	
Kasım	7.340	25.853	2.562	
Aralık	6.174	21.091	6.601	
TOPLAM	80.770	161.829	96.617	27.162

Kaynak: TBB

Tablo 7: Malatya’da Protestolu Senet Tutarları (Bin TL)

Aylar	2017	2018	2019	2020
Ocak	4.162	4.136	12.259	6.541
Şubat	3.340	7.920	6.334	6.189
Mart	4.396	3.742	8.401	4.725
Nisan	3.882	6.036	7.901	5.222
Mayıs	4.291	5.461	4.872	4.169
Haziran	4.164	5.954	8.339	2.622
Temmuz	4.185	6.794	12.586	2.169
Ağustos	4.278	7.445	10.657	2.924
Eylül	4.175	14.184	9.573	
Ekim	6.352	9.599	6.369	
Kasım	4.143	13.098	7.400	
Aralık	3.703	7.803	16.763	
TOPLAM	51.071	92.173	111.455	34.561

Kaynak: TBB

5) Konut Satış İstatistikleri

Tablo 8: Malatya’da Konut Satış İstatistikleri

Aylar	2019			2020		
	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam	İlk Satış	İkinci El Satış	Toplam
Ocak	233	417	650	276	612	888
Şubat	262	327	589	241	492	733
Mart	382	460	842	307	465	772
Nisan	249	445	694	148	228	376
Mayıs	262	329	591	183	327	510
Haziran	187	291	478	600	1.186	1.786
Temmuz	370	530	900	593	1.302	1.895
Ağustos	431	660	1.091	460	991	1.451
Eylül	498	874	1.372	328	781	1.109
Ekim	452	835	1.287			
Kasım	552	692	1.244			
Aralık	828	1.005	1.833			
Toplam	4.758	6.979	11.737	3.136	6.384	9.520

Kaynak: TÜİK

6) Patent ve Marka İstatistikleri

Tablo 9: 2020 Yılı Malatya’da Marka, Patent, Model ve Tasarım Başvuru İstatistikleri

Ay/Tür	Patent Başvuru Sayısı	Faydalı Model Başvuru Sayısı	Marka Başvuru Sayısı	Tasarım Başvuru Sayısı
Ocak	3	1	54	0
Şubat	6	1	42	0
Mart	2	1	58	6
Nisan	7	0	30	2
Mayıs	2	1	48	1
Haziran	0	4	55	1
Temmuz	1	1	54	8
Ağustos	1	0	46	0
Eylül				
Ekim				
Kasım				
Aralık				
TOPLAM	22	9	387	18

Kaynak: Türk Patent ve Marka Kurumu

7) Bankacılık İstatistikleri

Tablo 10: Malatya’da Mevduat İstatistikleri (Bin TL)

Tür	Tasarruf Mevduatı	Tasarruf Mevduatı (TL)	Tasarruf Mevduatı (Döviz Tevdiat Hesabı)	Diğer Mevduat	Diğer Mevduat (TL)	Diğer Mevduat (Döviz Tevdiat Hesabı)	Toplam Mevduat
2019 Aralık	6.556.641	3.574.836	2.981.805	1.428.439	1.038.436	390.003	7.985.080
2020 Mart	7.391.382	4.011.199	3.380.183	1.775.588	1.275.327	500.261	9.166.970
2020 Haziran	8.356.982	4.553.679	3.803.303	2.201.713	1.567.502	634.211	10.558.695

Kaynak: BDDK

KAYNAKÇA

- BDDK
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- Hazine ve Maliye Bakanlığı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Ticaret Bakanlığı
- TCMB
- TİM
- TOBB
- TSKB
- TÜİK
- TEPAV
- Türkiye Bankalar Birliği
- Türk Patent ve Marka Kurumu